

Szakmai tájékoztató a 2024. évi egységes kérelmek Területi Monitoring ellenőrzéséről

II. rész

Az Európai Unió által előírtak szerint Magyarországon is kötelező módon alkalmazni kell a SENTINEL műholdcsalád képeit az agrártámogatások ellenőrzéséhez. Ebben hazánknak – más tagállamokhoz hasonlóan - nincs választási lehetősége, de részletes tájékoztatókkal segíti a Magyar Államkincstár és az Agrárminisztérium is a gazdálkodókat a minél nagyobb mértékű megfelelésben.

A 2024. évi egységes kérelmek Területi Monitoring Rendszer (a továbbiakban: TMR) általi ellenőrzéséről szóló tájékoztató I. részében bemutattuk a TMR célját, működését, valamint a június közepétől induló vizsgálatok típusait. Ez a tájékoztató a következő linken érhető el: <https://kap.gov.hu/news/2024-06-17/161037/az-agrarminiszterium-szakmai-tajekoztatoja-2024.-evi-egyseges-kerelmek>

Jelen tájékoztatóban bemutatásra kerülnek a július közepétől, valamint az augusztusban várható TMR vizsgálatok, továbbá ismételten bemutatásra kerül, miért fontos a helyszíni ellenőrzés megelőzése érdekében a gazdálkodói visszajelzés a TMR értesítésre.

I. Miért fontos reagálni a Magyar Államkincstár egyeztető megkeresésére?

Fontos kiemelni, hogy az idei évben a TMR egy adott eltérés érzékelését követően csak egyetlen egy jelzést ad az év során a kedvezményezett irányában, ha eltérést érzékel az egységes kérelemben bejelentett információk és a műholdképek között. Az tehát, hogy nem kap több jelzést a termelő, nem jelenti azt, hogy az előzőleg észlelt és jelzett meg nem felelés esetleg már nem él. A feltüntetett határidőn belül történő visszajelzésnek azért van kiemelt szerepe, mert azon esetekben, amikor a termelő semmilyen módon nem reagál az értesítésre, ott a területet helyszíni ellenőrzés keretében fogja megvizsgálni a hivatal.

Javasolt ezért a jelzésben szereplő potenciális meg nem felelés mielőbbi feloldása a levélben jelzett lehetőségek szerint. A meg nem felelés tisztázása megtehető akár ellenbizonyító mobilGAZDA fotó készítésével, akár az EK felületen történő táblarajz korrekcióval, egy művelet bejelentésével vagy a kérelem részleges vagy teljes visszavonásával, amely tehát a termelő alapvető érdeke.

Az alábbiakban bemutatásra kerülnek a július közepétől, valamint az augusztusban várható TMR vizsgálatok (zöldugar, zöldtrágya, gyomosság, túllegeltetés, öntözés, nádaratás, nem termelő tájképi elemek ellenőrzése).

II. Mit vizsgál a TMR a következő időszakban?

Az ellenőrzések az év során folyamatosan zajlanak. A második ütemben a korábbiakban ismertettekkel együtt az alábbi lehetséges meg nem felelési esetekről küldhet egyeztetésre történő felhívást a Kincstár:

2024. JÚLIUS VÉGÉTŐL

- **Zöldugar**

A zöldugar területeken is folytat ellenőrzést a TMR, méghozzá azért, mert az agrár-

környezetgazdálkodási (továbbiakban: VP AKG 2021) program feltételei szerint a zöldugart meg kell őrizni egész évben, vagy a zöldugar utolsó évében július 30. után lehet feltörni, a növényi részek talajba forgatásával. Kaszálást vagy szárzúzást legalább 10 cm magas tarló hagyása mellett lehet végezni, legkorábban június 1-jén. Mivel 2024-ben lejár a jelenleg futó VP AKG 2021 program kötelezettségvállalási időszaka, így a TMR-nek egyrészt azt kell figyelni, hogy július 30-ig jelen van-e a területen a zöldugar, másrészt pedig azt, hogy június 1. előtt nem került-e sor a tábla kaszálására. A TMR jelzést ad, amennyiben a határidő előtt történik a terület feltörésére utaló, drasztikus vegetáció csökkenést mutató változás. Meg nem felelést megállapító TMR jelzést követően a termelő kijavíthatja az adott területre vonatkozóan a kérelmét.

Érintett jogcímek: VP AKG 2021

- **Zöldtrágya**

VP AKG 2021 programban résztvevő termelők esetén a TMR a zöldtrágyázás céljából vetett másodvetések tekintetében is folytat ellenőrzést, méghozzá azért, mert a kötelezettségvállalási időszak alatt kötelező legalább egy alkalommal zöldtrágyanövény termesztése. A TMR az előírások által meghatározott véghatáridőhöz közel ad jelzést, amennyiben a termelő a zöldtrágyázás céljából vetett másodvetés vetését bejelentette, de a zöldtrágya növény nem vagy nem a vetéstől számított minimum 60 napig található meg a területen. Meg nem felelést megállapító TMR jelzést követően a termelő visszavonhatja vagy kijavíthatja az adott területre vonatkozó bejelentését.

Érintett jogcímek: VP AKG 2021

2024. AUGUSZTUSTÓL

- **Gyomosság**

Az a terület, amelyen mezőgazdasági termelés folyik, de nagymértékű, súlyos lágyszárú vagy fás szárú gyomosodás, esetleg nagymértékű, súlyos és maradandó fás szárú gyomosodás észlelhető, a vizsgált támogatási évben nem támogatható. A 'TMR – Gyomos területek azonosítása' ellenőrzés keretében a bejelentett táblán gyomosság jelenlétét/jeleit keresi, azaz a tábla egy kardinális része, vagy teljes egésze olyan mértékben gyomos, hogy nagy valószínűséggel nem felel meg a támogathatósági minimum kritériumoknak. Gyomosságot megállapító TMR jelzést követően a termelő gyomtalaníthatja a TMR jelzésben megállapított területet és a gyommentes állapotról bizonyító fotót küld be a mobilGAZDA alkalmazáson keresztül vagy kijavíthatja (visszavonhatja) az adott területre vonatkozóan a kérelmét.

Érintett jogcímek: valamennyi területalapú közvetlen- és vidékfejlesztési támogatás.

- **Túllegeltetés**

A túllegeltetés tilalma gyepterületek esetén alap támogatási feltétel. Annak megsértése az adott terület támogathatóságát veszélyezteti. A 'TMR – Túllegeltetett területek azonosítása' ellenőrzés keretében a bejelentett táblán túlzott mértékben történő legeltetés jelenlétét/jeleit – ún. túllegeltetett „foltokat” – keresi. Amennyiben a tábla egy bizonyos része, vagy teljes egésze túllegeltetéssel sújtott, nagy valószínűséggel nem felel meg a támogathatósági kritériumoknak. Túllegeltetést megállapító TMR jelzést

követően a termelő visszavonhatja az adott területre vonatkozóan a kérelmét, vagy kijavíthatja a kérelmét. Ha pedig azt kívánja bizonyítani, hogy a TMR helytelenül azonosított túllegeltetést a területen, akkor azt georeferált fotó beküldésével teheti meg.

Érintett jogcímek: valamennyi területalapú közvetlen- és vidékfejlesztési támogatás.

- **Öntözés**

A termelő az egységes kérelmében köteles jelölni az öntözött területeket, az alkalmazni kívánt technológiát, valamint nyilatkozhat arról, hogy általa használt mezőgazdasági célú kút megfelel-e a kút amnesztia keretében legálissá váló kutakra vonatkozó feltételeknek. A 'TMR – Öntözött területek ellenőrzése' esetében a vizsgálat arra irányul, hogy a vizsgált jogcímek esetén az érintett táblán vélelmezhető-e öntözési tevékenység, illetve az egységes kérelemben szereplő nyilatkozat összhangban van-e a TMR által azonosított terepi valósággal. Arról, hogy milyen következménye lehet, ha az egységes kérelem keretében az öntözéssel kapcsolatban tett nemleges nyilatkozat és a műholdfelvétel tanúsága között eltérés van, egy korábbi tájékoztatóban található részletes útmutatás. A tájékoztató a következő linken érhető el:

<https://cdn.kormany.hu/uploads/sheets/1/1c/1c3/1c364ba5c70198a8ddbe64f5637d530.pdf>

Érintett jogcímek:

- Termeléshez kötött támogatások közül a cukorrépa, rizs-, zöldségnövény-, ipari zöldségnövény-, extenzív és intenzív gyümölcsstermesztés jogcímek.
- Agrár-környezetgazdálkodási program (VP AKG 2021):
 - a tűzokvédelmi szántó, kék vércse védelmi szántó, alföldi madárvédelmi szántó, hegy- és dombvidéki madárvédelmi szántó, erózió érzékeny szántó, belvíz érzékeny szántó, aszály érzékeny szántó földhasználati kategóriákban részt vevő bejelentett táblák.
 - a horizontális gyepek, tűzokvédelmi gyepek, alföldi madárvédelmi gyepek, hegy- és dombvidéki madárvédelmi gyepek, nappali lepke védelmi gyepek és belvíz érzékeny gyepek földhasználati kategóriákban részt vevő bejelentett táblák.
- Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetésekre bejelentett táblák.

Fontos hangsúlyozni, hogy a Kincstár az öntözéssel kapcsolatban szerzett információkat csak abban az esetben használja fel, amennyiben az az érintett támogatási jogcím vagy előírás csoport tekintetében a támogatásra való jogosultság megállapítása szempontjából releváns.

Emellett kiemelendő, hogy a jelzett termeléshez kötött jogcímek esetében az a legfontosabb, hogy amennyiben a gazdálkodó öntözi az érintett növénykultúrát, akkor azt a jogszabályi keretek által biztosított valamely formában tegye: vízjogi üzemeltetési vagy fennmaradási engedély, bejelentés, kút amnesztia, rendkívüli öntözési célú vízhasználat.

- **Nádaratás**

Nádas területeken is folytat ellenőrzést a TMR, méghozzá VP AKG 2021 résztvevő gazdálkodók azon területein, amelyek részt vesznek kifejezetten a nádra vonatkozó horizontális tematikus előírás csoportjában; ezeken ugyanis tilos a nád aratása március

1. és november 30. közötti időszakban. A 'TMR – Nádas területek ellenőrzése' keretében a bejelentett táblán tiltott időszakban történő aratás vagy egyéb beavatkozás jelenlétét/jeleit keresi, azaz a tábla egy bizonyos része, vagy teljes terjedelmében a táblában lévő területrészek nagy valószínűséggel nem felelnek meg a VP AKG 2021 támogathatósági kritériumainak. Tiltott nádaratást megállapító TMR jelzést követően a termelő kijavíthatja az adott területre vonatkozóan a kérelmét.

Érintett jogcímek: VP AKG 2021

- **Nem termelő tájképi elemek ellenőrzése**

A 'TMR - Nem termelő tájképi elemek ellenőrzése' egyértelmű célja, hogy az agrár-ökológiai program (AÖP) vonatkozó előírásának való megfelelés céljából nem termelő elemként bejelentett parlag területeken a január 1. és augusztus 31. közötti, folyamatos talajtakarás meglétét ellenőrizze. A TMR jelzést ad, ha a területen a növényazonosítás nevű eljárás nem parlag hasznosítást ad eredményül.

Vizsgálni kell továbbá, hogy az ökológiai másodvetés a bejelentett vetési időponttól valóban ott van a területen 60 napig. A TMR az előírások által meghatározott véghatáridőhöz közel ad jelzést, amennyiben az ökológiai másodvetés nem található meg a területen.

Harmadrészt nyomon kell követni, hogy a nitrogénmegkötő növények valóban ott vannak-e a területen a jogszabályban megjelölt időszakban. A TMR az előírások által meghatározott véghatáridőhöz közel ad jelzést, amennyiben a nitrogénkötő termény (lucerna) nem található meg a területen.

Meg nem felelést megállapító TMR jelzést követően a termelő visszavonhatja vagy kijavíthatja az adott területre vonatkozó bejelentését.

Az alábbi, TMR általi ellenőrzéséről szóló tájékoztató I. részében részletesen bemutatott vizsgálatok továbbra is zajlanak:

- **Táblán belüli inhomogenitás vizsgálata**
- **Nem támogatható terület jelenléte a táblán**
- **Növénykultúra eltérés**
- **Kaszálási szabályok**
 - Tiltott kaszálás**
 - Kaszálás elmulasztása**
 - Osztott kaszálás**

Természetesen az ellenbizonyítás lehetősége minden esetben adott. A bizonyítást alátámasztó felvételeket a mobilGAZDA alkalmazással szükséges elkészíteni és a Kincstárnak beküldeni.

A TMR működésére vonatkozó további részletes tájékoztatás található a Kincstár honlapján, a következő linkre kattintva: <https://www.mvh.allamkincstar.gov.hu/tamogatasok-listazo/-/tamogatas/15445682/jogcimismerteto>